

EL FEMINISME

UN MOVIMENT SENSE SEXES

RESUM

Partint del suposat desconeixement de la societat respecte un moviment desitjat i alhora, sembla ser que desconegut per la gran majoria, he fet una recerca sobre **el feminisme** incloent la seva història i la seva presència en la societat actual.

El meu objectiu és esbrinar per què el feminisme és un moviment minoritari i saber si compleix els requisits teòrics per una possible solució a la igualtat de gènere. Per fer-ho, he buscat informació sobre aquest moviment i els seus fonaments teòrics. Després, amb els conceptes de feminisme ben clars, he sortit al carrer per entrevistar els diferents grups socials, partint des dels més petits i seguint totes les edats fins arribar a la gent gran. Després de conèixer una mica més el pensament general d'aquests grups, he arribat a la conclusió que el masclisme segueix vigent, tot i que d'una manera diferent.

Això m'ha dut a plantejar-me quina és la gran influència que està mantenint viu el sexisme i he arribat a la conclusió que un dels grans potenciadors són els mitjans de comunicació.

RÉSUMÉ

Si on parle de la prétendue ignorance de la société actuelle vers un mouvement désire mais aussi inconnu pour la plupart, j'ai réalisé une recherche sur **le féminisme** compris son histoire et sa présence dans la société.

Mon objectif c'est de trouver pourquoi le féminisme est un mouvement minoritaire et savoir si elle répond aux requisites théoriques sur une possible solution à la discrimination de genre. Pour le faire, j'ai d'abord réalisé une recherche générale sur ce mouvement et son théorique. Plus tard, j'ai interviewé les différents groupes sociaux, des enfants jusqu'aux personnes âgées.

Après avoir eu leur avis, j'ai pu conclure que notre société est toujours machiste, mais d'une façon différente à ce qu'il était. Cela m'a emmené à me demander, qu'elle est la principale influence qui maintiens le sexisme, et j'ai conclu que ce sont possiblement, les médias

ÍNDIX

INTRODUCCIÓ.....	Error! No s'ha definit el marcador.
1. CONCEPTE DE FEMINISME	3
1.1 El feminisme.....	3
1.2 Teories del feminisme	4
2. HISTÒRIA DEL FEMINISME.....	7
2.1 El naixement del feminisme	7
2.2 Precursors del feminisme.....	10
2.3 Feminisme actual.....	12
3. OPINIÓ DE LA SOCIETAT.....	15
3.2 Entrevistes a nens i nenes de 6-11 anys.....	15
3.2 Entrevista a joves de 14 a 18 anys.....	17
4.3 Entrevista adults de 29 a 43 anys	19
4.4 Entrevistes a gent gran.....	21
4. INFLUÈNCIES EN LA SOCIETAT	24
4.1 L'educació	25
4.2 Mitjans de comunicació.....	25
4.2.1 Sexisme en els esports	27
4.2.2 Sexisme en els anuncis	29
5. CONCLUSIONS	33
6. BIBLIOGRAFIA	35
7. ANNEXES	37

INTRODUCCIÓ

La motivació que m'ha dut a realitzar aquest treball ha estat que, des de fa un temps, a les notícies només se sent parlar de política i de casos d'assassinats per raons de violència de gènere. M'he parat a pensar-ho i són milers de persones violades, maltractades i que moren en mans de les seves parelles, dels seus familiars o de gent desconeguda.

Personalment, crec que pels temes de violència de gènere sempre s'intenta castigar al responsable, però no veig que ningú es plantegi buscar la solució del problema des de l'arrel. Doncs bé, el primer plantejament que m'he fet és que l'arrel de tot això pot ser el masclisme que encara segueix vigent.

Partint d'aquest plantejament he arribat a la conclusió que una possible solució seria la igualtat de gènere, així que he buscat si en la societat actual hi ha algun moviment que potencii aquesta igualtat i he trobat que el que compleix aquests requisits és el feminisme. Així doncs, he centrat aquest treball en el feminisme ja que el meu objectiu és comprovar si està present en la nostra societat i intentar comprendre per què un moviment que en teoria tothom desitja no està tant present en els nostres dies com podria ser la política.

1. CONCEPTE DE FEMINISME

1.1 EL FEMINISME

El feminisme és un moviment social i polític que promou, defensa i lluita per la igualtat de drets i deures entre homes i dones, és a dir, el feminisme lluita per l'eliminació de tota discriminació per raons de gènere.

El propòsit del moviment feminista és transformar el malestar present en les relacions entre homes i dones i l'associat a la manera com la dona es relaciona amb la feminitat i l'home amb la masculinitat, prescrites per les normes, implícites o explícites, que estableixen una manera de ser i un tipus de sexualitat en tots dos.

No és fàcil definir el moviment feminista ja que una part del món acadèmic considera que és un moviment social clàssic i un altre sector considera que es tracta d'un nou moviment social.

Els **Moviments Socials Clàssics** es defineixen com “un anàlisi crític de la realitat de caràcter ideològic i materialista, que parteix de la lluita de classes socials i que gairebé sempre es basa en la perspectiva marxista. Els trets del feminisme que podem associar amb la idea de moviment clàssic tenen a veure amb el que es coneix com a feminisme de la igualtat, i es refereix sobretot a la primera onada de feminisme, més centrada en la redistribució social i igualitària de recursos entre els sexes a través de la modificació de lleis per aconseguir la igualtat de la dona.

Els **Moviments Socials** sorgeixen a Europa a partir de l'explosió de la protesta social dels anys 60. Alguns exemples són: el moviment estudiantil del Maig del 68, el moviment gai-lesbià, el moviment ecologista, el moviment hippy, el moviment antimilitarista i el moviment pacifista.

Els objectius d'aquests moviments socials són bàsicament de caràcter expressiu i cultural i no tant polític i ideològic en el sentit tradicional. Els seus membres no es caracteritzen per formar part de la perifèria sinó que engloben participants diversos, alguns de classe social mitjana i alta que no pertanyen necessàriament als sectors menys afavorits. La segona onada de feminisme, coneguda com a feminisme de la diferència, s'associa als nous moviments socials ja que en aquesta segona etapa del moviment, els objectius eren culturals i expressius com la creació de nous símbols per a les dones i no

de naturalesa política en el sentit de voler guanyar poder en l'àmbit de la política intruïda.

1.2 TEORIES DEL FEMINISME

Una de les primeres teories socials que elabora el moviment feminista modern és *La teoria del patriarcat*, per referir-se a la forma d'organització social que origina i reproduïx la subordinació de les dones. Constitueix en l'anàlisi sobre els factors que condicionen la situació de les dones. Aquesta teoria va tenir un impacte important ja que va ser capaç d'unir tota l'experiència històrica acumulada de la lluita de les dones en general. Aquest fet va convertir el feminisme en l'hereu de totes les dones que al llarg de la història havien rebutjat el paper domèstic i de cura dels altres que se'ls havia assignat.

Les dones que van aconseguir que se'ls obrissin les portes de l'educació van tenir un paper molt important en aquesta teoria ja que van poder introduir les reflexions i la teoria feminista en l'acadèmia i fer una ampliació, reelaboració i difusió d'aquest moviment.

Així doncs, aquesta teoria elaborada pel moviment feminista va possibilitar que algunes de les poques dones que hi havia fent ciència, elaboressin noves teories amb objectius diferents als que hi havia hagut fins ara, els quals afirmaven de manera "científica" i esbiaixada que la dona és un ésser inferior. Els nous objectius eren analitzar per què la societat creia que els anteriors arguments eren certs i de quina manera es podria reproduir aquesta "normalitat".

TEORIES FEMINISTES QUE VAN SORGIR DURANT ELS ANYS 80 I 90

Durant la primera onada de feminisme, els objectius del moviment eren fer prendre consciència a la dona de la seva situació d'opressió i reivindicar una igualtat de drets amb l'home per transformar aquesta condició. El mecanisme de la teoria feminista és l'emancipació mitjançant l'obtenció dels mateixos drets legals que l'home. En aquesta època es desenvolupen la *Teoria feminista Liberal, la Socialista i la Radical*.

A partir de la segona onada de feminisme, l'èmfasi de la igualtat passa a ser el feminisme de la diferència, ja que es comença a veure que el feminisme produeix com

a canvi una masculinització de la dona. Durant aquesta època un bon nombre de teories feministes es decanten per estudiar la singularitat de la dona i per valorar positivament aquesta diferència.

Al final dels anys 80 i durant els anys 90, el feminisme adopta una crítica teòrica més profunda. Els seus objectius ja no seran únicament els d'igualar la dona a l'home en oportunitats sinó que es tractarà de trencar amb la filosofia de la modernitat pels seus efectes de dominació. La teoria elaborada en aquesta època s'anomena ***Teoria Feminista com a dispositiu deconstructor***.

- **La Teoria Feminista Liberal**

Aquesta teoria parteix de la idea que hi ha una única naturalesa humana asexualada.

Segons aquest feminisme, la causa de desigualtat entre els sexes és *“una discriminació legal i jurídica injusta executada per l'Estat”* i per tal de corregir la desigualtat que produeix l'Estat liberal només cal reformar les lleis. Així doncs, quan homes i dones comparteixin les mateixes responsabilitats en el món públic i privat s'aconseguirà la igualtat i l'emancipació de la dona”.

- **La Teoria Feminista Marxista i Socialista**

Aquesta teoria forma part del feminisme de la igualtat i té com a objectiu *“recuperar la historicitat i la dimensió social tant del coneixement com de l'ésser humà”*.

Aquest corrent considera que l'opressió i la dominació de les dones és degut a l'acció de la combinació del capitalisme amb el patriarcat.

El feminisme socialista diu que per entendre la vida social i els problemes que genera cal plantejar-se en quin tipus de societat vivim. La teoria social marxista considera que la nostra societat és capitalista en la seva manera de produir els mitjans de vida, i la teoria feminista socialista afegeix que la nostra societat és patriarcal en la seva manera de produir la nostra vida.

Aquest tipus de feminisme diu que *“l'emancipació de la dona no serà possible fins que el que és personal surti a la plaça pública i es redefineixi com una cosa d'interès general ja que es considera a l'home com a l'espai públic perquè es veu exposat a reconeixements i a graus de competència i, en canvi, la dona pertany a l'espai privat ja que no està esposada al públic i, per tant, no té ni reconeixements ni competència”*.

- **La Teoria Feminista Radical**

Aquesta teoria feminista radical diu que *“el patriarcat és la causa bàsica de l’opressió de les dones”* i entén el patriarcat com un *“fenomen històric de control de les dones per part dels homes”*. Aquesta teoria considera que *“la biologia i la capacitat reproductora de la dona són la base de la seva subjecció al patriarcat i apareix com a reacció contrària a la raó científica considerada com l’única font de coneixement”*.

Considera que les bases per a la producció d’un coneixement de la realitat diferent a l’instituït, són el paper de les emocions, els sentiments i el cos, i per tant, diu que les dones tenen el valor afegit de ser capaces de produir un coneixement diferent de la realitat. L’experiència de la dona es considera una font genuïna de coneixement crític.

Aquest feminisme diu que *“la intuïció i la sensibilitat són facultats humanes que estan més ben desenvolupades en les dones i això els possibilita un coneixement millor”*.

La solució que proposa el feminisme radical per a l’emancipació de la dona és la reconstrucció radical de la sexualitat per tal de recuperar-ne el control i això es vol aconseguir mitjançant la transformació de l’espai privat. Té força potencial en la vida de la gent, a diferència dels altres dos corrents explicats anteriorment que es centraven a la transformació de l’àmbit públic.

2. HISTÒRIA DEL FEMINISME

2.1 EL NAIXEMENT DEL FEMINISME

El feminisme es va iniciar després de la Revolució Francesa i el principal motiu pel qual es lluitava era pel sufragi universal femení. Per això els primers moviments feministes també s'anomenaven sufragistes.

El primer país que va reconèixer el dret a vot de les dones va ser Nova Zelanda l'any 1893. A Estats Units va ser reconegut al 1920, a França al 1945 i a Suïssa al 1971.

A Espanya el sufragi femení va ser reconegut durant la II República, l'any 1931, però amb la victòria de les tropes feixistes de Franco durant la guerra civil tots els drets i llibertats aconseguides van desaparèixer i no va ser fins l'any 1978 que van recuperar els drets i les llibertats de la dona.

En aquest mateix any es van despenalitzar els anticonceptius. L'any 1981 es va aprovar la llei de divorci i l'any 1983, el govern socialista va presentar al Parlament la llei de despenalització de l'avortament i es va crear l'Institut de la Dona.

El feminisme consta de dues etapes:

- **PRIMERA ONADA FEMINISTA**

La Revolució Francesa (1789) va plantejar com a objectiu central aconseguir la igualtat jurídica, la llibertat i els drets polítics, però va sorgir la gran contradicció que va marcar la lluita del primer feminisme: aquestes llibertats, drets i igualtats jurídiques no afectaven a les dones.

Durant la Revolució Francesa la veu de les dones va començar a expressar-se de manera col·lectiva. En aquesta època destaca la figura de *Condorcet*, un il·lustrador francès que va escriure l'obra "*Bosquejo de una tabla històrica de los progressos del Espiritu Humano*" (1743) on reclamava el reconeixement del paper social de la dona.

També destaca *Mary Wollstonecraft*, una escriptora d'Anglaterra que va publicar l'any 1792 l'obra "*Vindicació dels Drets de la Dona*" en la que fa una crítica contra la exclusió de les dones dels camps de béns i drets. Aquesta obra es va convertir en el primer clàssic dels feminisme. Per a l'escriptora, la clau per a superar la subordinació

femenina era l'accés a l'educació, ja que considerava que les dones educades podrien desenvolupar la seva independència econòmica accedint a activitats remunerades. Tot i així, **Wollstonecraft** no va donar importància a les reivindicacions polítiques i no va fer referència al dret a vot femení. Finalment la seva obra només va aconseguir traspasar les seves idees a petits cercles intel·lectuals.

Olimpia Gouges també va tenir un paper important en aquesta primera onada del feminisme ja que l'any 1791 va publicar l'obra "*Declaració dels drets de la dona i de la ciutadana*". L'escriptora denunciava que la Revolució havia oblidat a les dones en el seu projecte igualitari i alliberador. Les seves peticions eren la llibertat, la igualtat i els drets polítics, especialment el dret a vot de les dones.

L'any 1804, el Codi Civil napoleònic va negar a les dones els drets civils reconeguts per als homes i va impulsar lleis discriminatòries com la de definir l'habitatge com a àmbit exclusiu de les dones. Es va instituir també el dret civil en el qual les dones eren considerades menors d'edat, fet que tant filles com mares quedaven sota el poder dels seus pares, marits i inclús fills. Finalment es van fixar delictes específics com l'adulteri o l'avortament.

Tot i que en la Revolució Francesa les dones van adoptar una clara consciència de col·lectiu oprimit, aquest moviment va suposar una derrota per al feminisme i les dones van haver d'exiliar-se i, en el pitjor dels casos, van passar per la guillotina.

Quan va arribar la primera República Francesa aquest moviment tampoc estava disposat a reconèixer cap altra funció a les dones que no fos la d'exercir com a mares i esposes.

D'aquesta manera les dones van quedar excloses de l'àmbit dels drets i les llibertats. Per aquest motiu els objectius principals del primer feminisme van ser la lluita per aconseguir el vot i l'entrada en les institucions de l'educació.

- **SEGONA ONADA FEMINISTA**

Va sorgir als anys 70 del segle XX. Es coneix amb el nom de *Feminisme de la diferència* ja que reivindica les diferències entre homes i dones, tot i que defensa els mateixos drets per a uns i altres. Aquesta segona etapa del feminisme denuncia l'esquema patriarcal de la construcció dels rols de gènere amb base en les diferències

biològiques. Es lluitava per aconseguir el dret de les dones a controlar el seu cos, és a dir, exigien el dret al plaer, al control de la reproducció, a l'avortament i a no ser discriminades per l'orientació sexual. Un altre tema que es reivindicava en aquesta segona onada era el dret al treball de les dones en igualtat de condicions que els homes.

Durant aquesta època hi va haver una forta influència femenina en el sufragisme. Als Estats Units, les dones van lluitar per la independència del seu país juntament amb els homes i posteriorment es van unir per defensar els drets dels esclaus. Així doncs, poc a poc les dones s'anaven ocupant de qüestions polítiques i socials.

El sufragisme tenia dos objectius: el dret a vot i els drets educatius. L'accés a l'educació estava directament relacionat amb els drets polítics ja que a mesura que la formació de les dones augmentava es feia més difícil nega'ls-hi el dret a vot.

El moviment sufragista era interclassista ja que considerava que totes les dones patien la mateixa repressió, independentment de la seva classe social.

A Anglaterra, aquest moviment va sorgir el 1951. **John Stuart Mill**, aliat de les sufragistes angleses, va presentar per primera vegada la petició a favor del vot femení al Parlament. Però no va ser fins passada la Primera Guerra Mundial i arribat l'any 1928 que les dones angleses van poder votar amb igualtat de condicions.

L'any 1903, les sufragistes van decidir canviar d'estratègia de manera que van passar a la lluita directa: interrompien els discursos dels ministres, van ser empresonades, van recórrer a la vaga de fam i van realitzar actes terroristes contra diversos edificis públics.

Quan va esclatar la Primera Guerra Mundial, els homes van haver d'anar al front de manera que les dones van sostenir l'economia fabril, la indústria bèl·lica i gran part de l'administració pública. Aquesta situació va fer que ningú pogués oposar-se a les demandes de les sufragistes de manera que el **Rei Jorge V** els va donar l'amnistia i el 1917 va ser aprovada la llei del sufragi femení.

2.2 PRECURSORS DEL FEMINISME

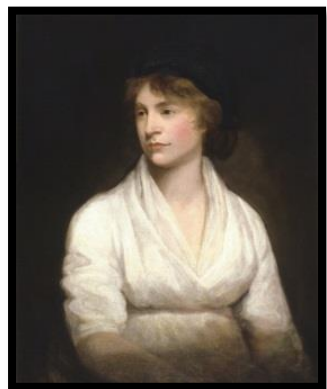
Font 1:[http://4.bp.blogspot.com/-WpPKWr94QcM/Ugitjh9wyWI/AAAAAAAAHVA/Hrxn2cPM-Mg/s1600/january+8th+\(d\)+1873+Elena+of+Montenegro.jpg](http://4.bp.blogspot.com/-WpPKWr94QcM/Ugitjh9wyWI/AAAAAAAAHVA/Hrxn2cPM-Mg/s1600/january+8th+(d)+1873+Elena+of+Montenegro.jpg)

GUILLERMINE DE BOHEMIA fou una dona del segle XII que va crear una església per dones on hi podien accedir dones de l'alta burgesia i aristòcrates. Entre d'altres postures sostenia que la redempció no havia arribat encara a les dones. Se suposa que va proposar ser la reencarnació de Déu a la terra per a la dona com Crist ho va ser per l'home.

Font 2:
<https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/8/8f/OlympeDeGouge.jpg/200px-OlympeDeGouge.jpg>

OLIMPIA DE GOUGES fou una escriptora i heroïna francesa del segle XVIII que va reivindicar la igualtat de drets entre homes i dones al marc de la Revolució Francesa. És considerada precursora del feminisme modern. L'any 1791 va publicar la "Declaració dels drets de la Dona i la Ciutadania".

Font 3:
[https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/36/Mary_Wollstonecraft_by_John_Opie_\(c._1797\).jpg](https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/3/36/Mary_Wollstonecraft_by_John_Opie_(c._1797).jpg)

MARY WOLLSTONECRAFT fou l'autora de la "Vindicació dels drets de l'home" (1791) i la "Vindicació dels drets de la dona" (1792), obra en la qual condemna l'educació que rebien les dones perquè, segons deia, les feia "més artificials i dèbils de caràcter del que d'una altra forma podien haver estat" i perquè inculcava uns valors erronis amb "nocions equivocades de l'excel·lència femenina". Les primeres feministes consideraven que

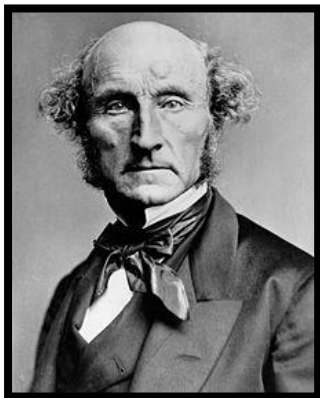
l'escola era la màxima mostra d'igualtat entre homes i dones, però Mary Wollstonecraft va ser la primera en demanar a l'Estat que acabés amb la subordinació femenina i que s'implantés un sistema d'ensenyança igualitària i gratuïtat per ambdós sexes.

Font 4:
<https://www.google.ad/search?q=F>

FLORA TRISTAN (s. XIX) va vincular les reivindicacions de la dona amb les lluites obreres. Publicà “La Unió Obrera” l’any 1840, obra en que reclamava la necessitat de lluitar pels drets dels treballadors. Sis anys més tard va publicar l’*Emancipació de la dona*, obra en la qual reclamava el mateix accés per a les dones a l’educació que els homes, així com una educació més igualitària dins del matrimoni. Aquesta última fou la obra més destacada de l’autora, que va morir dos anys abans de la seva publicació.

Durant tota la seva vida va lluitar per assolir els drets de les dones, uns drets que ella mai va poder gaudir.

Font 5:
https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/9/99/John_Stuart_Mill_by_London_Stereoscopic_Company,_c1870.jpg/220px-John_Stuart_Mill_by_London_Stereoscopic_Company,_c1870.jpg

JOHN STUART MILL fou una de les figures clau de l’empirisme del segle XIX i el precursor del sufragisme femení a Gran Bretanya. L’any 1869 va escriure, juntament amb Harriet Taylor, “L’esclavitud femenina”. Aquesta obra li va comportar un gran conflicte amb el seu pare, l’historiador i filòsof James Mill. El feminisme de John Mill es basa en una simple premissa: “El sufragi de les dones és un fet de justícia”.

2.3 FEMINISME ACTUAL

Al llarg de la història, les dones s'han reivindicat per combatre el patriarcat que les oprimia. Així doncs, el Feminisme s'ha associat durant molts anys principalment a les dones. Per tal d'assolir la seva emancipació han hagut de lluitar des del radicalisme, ja que en una societat on les dones no eren més que una propietat de l'home, si les reivindicacions no eren extremistes, eren majoritàriament ignorades.

En l'actualitat, aquesta lluita per la igualtat ha obtingut bons resultats i la societat ha evolucionat respecte als anys anteriors, però tot i així el patriarcat encara hi és present.

Per esbrinar fins a quin punt segueix vigent el masclisme en la societat he acudit a la mosso d'esquadra **Anna Justo**, encarregada dels casos de violència de gènere i violència domèstica en el municipi de l'Alt Urgell.

L'Anna és la responsable del grup d'atenció a la víctima i tracta, no només a les víctimes de violència de gènere, sinó a totes les víctimes de qualsevol delictes com violència domèstica, abusos sexuals i tot tipus de maltractaments.

La feina de mosso d'esquadra està sovint relacionada amb la masculinitat, aquesta discriminació es pot veure en el fet que el percentatge de dones que exerceixen aquesta feina, en comparació amb el de homes, és molt inferior. Tot i així, l'Anna ens explica que no s'ha sentit mai discriminada pels companys de feina, però sí que s'ha trobat amb casos de discriminació en l'àmbit laboral i ens posa un exemple d'homes que no han volgut parlar amb ella pel fet de ser una dona. Considera que els mossos no deixen de ser un reflex de la societat i per això té companys més masclistes que d'altres però en general diu que la resposta davant situacions com la que ens ha explicat abans és bona. Ens parla també d'una discriminació que ella considera positiva, com és el cas de les proves físiques, que són diferents per les dones que pels homes.

Els canvis que ella ha notat pel que fa a la violència de gènere són que en l'actualitat hi ha més casos coneguts en adolescents, això ens indica que estan més conscienciats d'aquest tipus de violència i són capaços de demanar ajuda. També ens parla de variacions en la legislació que considera que han millorat. Pel que fa als canvis negatius, diu que les noves tecnologies afavoreixen les situacions de violència i de control, sobretot en els adolescent. Un altre aspecte positiu és que gràcies a les campanyes i a les xarades que es realitzen, sobretot en centres educatius, la gent té més consciència de la

situació, ja que abans el masclisme estava molt normalitzat i la violència de gènere era considerat un problema de parella reduït a l'àmbit privat.

Els maltractaments de homes cap a dones són proporcionalment majors que els de dones cap a homes, però tot i així aquests segons casos també existeixen. El terme que s'utilitza per referir-se a aquest tipus de maltractament és **violència domèstica**, mentre que els casos en que la víctima és la dona s'anomenen **violència de gènere**. Els casos de violència domèstica es caracteritzen més pel maltractament psicològic, considerat més greu que el maltractament físic ja que al ser invisible, és més difícil de demostrar. El problema en que es troben moltes vegades els homes maltractats, és que la majoria no ho denuncien per por a ser humiliats o rebutjats per la societat, amb la idea que un home maltractat per una dona, és un home dèbil i en una societat masclista, un home no pot ser dèbil.

Des del punt de vista de l'Anna, la societat encara és masclista ja que els estereotips en que estem sotmesos són masclistes. Diu que "cada dia hi ha problemes a la televisió que deixen a la dona com a objecte" i afirma que "encara ens falta canviar moltes coses". Posa l'exemple també dels nenes petits, que encara s'eduquen amb una mentalitat sexista i diu que "mentre segueixi havent-hi aquesta diferenciació entre homes i dones, la societat no evolucionarà".

Fins ara només he parlat de la lluita i del desig d'emancipació de les dones, però un moviment que busca la igualtat només inclou dones? La resposta és *No*. Com he esmentat abans, anteriorment s'associava el feminisme en un moviment exclusiu per a les dones ja que el principal objectiu era que aquestes assolissin els mateixos drets que els homes, tot i així, també hi havia homes que els hi donaven suport i alguns d'ells son considerats precursors d'aquest moviment com **John Stuart Mill**.

La societat ens inculca uns estereotips de dones sensibles, dèbils, obedients, dependents, fidels, preocupades pel seu físic, que han de cuidar de la família i ser femenines; en canvi els homes han de ser valents, durs, no han de mostrar els seus sentiments, han de mantenir econòmicament a la família, entre altres.

Amb el anys, el feminisme ha anat evolucionant i actualment els homes són més conscients que el feminisme ens afecta a tots (independentment del sexe) per això s'han

unit als moviment que vetllen per la igualtat i han creat diverses associacions, dins del moviment feminista, per tal de defensar els seus drets.

Un exemple d'aquestes associacions és la ***d'Homes Igualitaris*** que forma part del Moviment d'Homes per la Igualtat i treballen amb altres associacions d'homes a nivell estatal i internacional. Pertanyen també al Moviment Feminista que vetlla per la superació del sistema patriarcal i per "*la denúncia de les desigualtats que pateixen les dones i que també limiten als homes*". Formen part també de ***la Plataforma pels permisos de paternitat i maternitat iguals i intransferibles (PPIINA)*** així com del ***Col·lectiu LGTBQ*** que té com a objectiu superar la fòbia a la diversitat sexual. Pretén denunciar la desigualtat social i la discriminació lligada a l'orientació sexual i a la identitat de gènere. Així doncs, els seus objectius són afavorir la igualtat real i afectiva entre homes i dones en les relacions personals i socials, i fomentar i recolzar el canvi dels homes cap a posicions més favorables a la igualtat i arribar a una ruptura amb el model tradicional masculí.

La seva pàgina web és <<https://homesigualitaris.wordpress.com/>> .

3. OPINIÓ DE LA SOCIETAT

Després d'informar-me a fons sobre el moviment feminista he decidit sortir al carrer per veure, de primera mà, què n'opina la societat d'aquest moviment i si realment el masclisme segueix present en els nostres dies. He començat pels més petits, entrevistant a **nens de 6 a 11 anys**, tot seguit als **adolescents de 14 a 18 anys**, després als **adults de 20 a 50 anys** i finalment a **la gent gran**.

3.2 ENTREVISTES A NENS I NENES DE 6-11 ANYS

He realitzat les entrevistes a nens i nenes de *l'escola Pau Claris de la Seu d'Urgell*.

He entrevistat, de dos en dos, a un total de *30 alumnes* de primer, tercer i cinquè de primària (15 nenes i 15 nens). Per cada classe, hi havia 2 parelles de nens, 2 de nenes i una de mixta. L'entrevista constava de dues parts:

La primer incloïa 14 preguntes que compartien el mateix tema principal: en què son **diferents homes i dones?** Amb la intenció d'esbrinar si els alumnes estaven influenciats amb idees sexistes.

La segona part constava de 5 preguntes pràctiques, és a dir, després de fer-los rumiar amb les preguntes de la primera part vaig decidir incloure una sèrie de proves per tal que em representessin algun fet marcant la diferència de com creien que ho feia una noia i com creien que ho feia un noi.

Vaig decidir gravar-los per tal de mostrar el vídeo a l'hora de presentar el meu treball, així doncs, abans de res, vaig passar un paper als nens de manera que els seus pares em donessin el consentiment per gravar als seus fills.

La primera pregunta que els hi vaig fer va ser **si creien que els nens i les nenes eren diferents**, i la majoria de vegades vaig obtenir un "Sí" com resposta. Les vegades que obtenia un "no" era, generalment, procedent de nenes que feien sisè de primària. Quan els preguntava que **per què creien que eren diferents**, la majoria em contestaven que uns portaven el cabell llarg i altres curt, però a part de les evidències físiques, es consideraven iguals. Els més petits consideraven que nens i nenes diferien en els jocs i en la manera d'actuar.

Després els preguntava qui tenia més *força* i el 75% em van respondre que els nens, mentre que un 24% van dir que tots dos podien tenir la mateixa força i només un 1% creia que les nenes. Tot seguit venia la pregunta de qui era més *llest* i el 47% creien que les nenes, també el 47% considerava que eren igual nens i nenes i només el 6% creia que eren els nens.

A l'hora de preguntar a què *jugaven els nens*, ningú ho va dubtar, el 100% va contestar que a futbol, alguns afegien que a "jocs de nens" o altres jocs relacionats amb l'esport. En canvi, quan preguntava a què *jugaven les nenes* molts també deien a futbol, altres a princeses però el joc que predominava eren les nines. Com veia que les nenes jugaven a jocs que els petits havien qualificat de "nens" vaig decidir preguntar què passava si *un nen jugava a nines* i tots hem van contestar que no passava res, però quan preguntava als nens si ells hi jugaven, tots em van respondre amb un "No" rotund i avergonyits i les noies van riure, amb un to burleta.

La següent pregunta deia que quin creien que era *el color dels nens* i la majoria van respondre "el blau". Va passar una cosa semblant amb el color de les nenes, tots tenien molt clar que era el "rosa" o el "lila". Però a l'hora de preguntar quin era *el seu color preferit*, moltes vegades no em contestaven amb el color que ells havien adjudicat als nens o a les nenes, sinó que deien un color diferent i moltes nenes em contestaven un color que, teòricament, havien de ser de "nens".

Així doncs els hi vaig comentar que no entenia com un color que per elles era "de nen" podia ser el seu color preferit, els alumnes es quedaven pensatius i no sabien que respondre. Es començaven a plantejar si realment hi havia un color determinat per cada sexe.

Quan els hi vaig preguntar pel masclisme i feminisme cap nen em va saber dir el que era. L'únic que deduïen era que el masclisme estava relacionat amb homes i que el feminisme amb dones.

Per acabar, els vaig preguntar *quines feines de casa feien els seus pares*. Pel que fa a les feines del pare, la gran majoria em deia que treballava i arribava a casa tard, també vaig rebre respostes com la que el pare ajudava a la mare o que cuinava. Respecte a les feines de la mare hi predominava la neteja, la cuina i inclús vaig rebre respostes com

“*ho fa tot*”. Altres alumnes contestaven que les feines de casa les compartien pare i mare i els nens també ajudaven amb el que podien.

Així doncs, amb l’entrevista dels més petits he pogut observar que estan molt influenciats ja que tenen els estereotips de nens i nenes molt ben diferenciats, no obstant, quan els preguntava per què creien que era així ningú em sabia contestar. També he pogut apreciar que a mesura que avançaven de curs, les respostes eren menys sexistes, això em condueix a pensar que a mesura que es van fent més grans la influència és menor o simplement, no li donen tanta importància.

3.2 ENTREVISTA A JOVES DE 14 A 18 ANYS

Un cop coneguda l’opinió dels més petits he passat als adolescents. He entrevistat a 14 alumnes dels cursos de *3r d’ESO fins a 2n de batxillerat de l’Institut Joan Brudieu de la Seu d’Urgell*.

La primera pregunta era saber si coneixien *el moviment feminista*. El 50% dels alumnes va definir el feminisme correctament mentre que l’altra meitat el definia com el contrari del masclisme o inclús com “*la discriminació cap a les noies que actuen diferent*”. A l’hora de preguntar pel masclisme, el 80% coneixia el que era però d’altres el definien com “*el drets dels homes*” o bé com “*els que peguen a les dones*”.

Pel que fa a la segona pregunta, que feia referència a les *diferències entre homes i dones*, el 64% dels alumnes han considerat que no hi ha diferències i fins i tot, algun explica que “*és la societat la que ens obliga a ser diferents*”. El 36% restant considera que sí que hi ha diferència i posen algun exemple com que a els homes són més forts, que difereixen en la manera de pensar i en els sentiments, mentre que altres afirmen que els homes són més immadurs, etc. Tot i així, consideren que homes i dones tenen, o haurien de tenir, els mateixos drets.

En la tercera els preguntava si creien que *la societat era masclista* i el 100% dels alumnes han respost que sí. Diuen que aquest masclisme es pot veure en l’àmbit laboral, en les lletres de la majoria de cançons, en que els homes reben major importància en molts aspectes, i en la manca de dones en els temes de política. L’alumna **Lluïsa Puig**,

ha afegit que *“la societat és encara molt masclista, però ho tenim tan interioritzat que no ens n’adonem. Els joves, tan homes com dones, creixem seguint un camí que ens estableix la societat”*.

La següent pregunta feia referència a si havien presenciat mai alguna **situació de discriminació per raons de sexe** i el 85% dels alumnes han respost afirmativament. La majoria han dit que aquestes situacions són molt comunes a les aules mitjançant comentaris masclistes, acudits o bromes que alguns qualifiquen com *“sense intenció de fer mal”*. Altres han posat exemples de que han viscut casos en que professors aprovaven a les seves alumnes només perquè les consideraven inferiors i sense les capacitats suficients per aprovar. Fins i tot han explicat el cas d’una parella de joves en que el noi controlava a la seva parella i inclús havia deixat de practicar l’esport que feia per tal d’estar tot el dia pendent d’aquesta. A l’hora de preguntar’ls-hi si **s’havien sentit discriminats per aquest motiu**, només el 28% ha contestat que sí i aquest percentatge només inclou a noies. Aquestes m’han explicat que s’han sentit discriminades alguna vegada en l’escola, per algun acudit masclista o quan han volgut jugar a algun esport.

Tot seguit els preguntava si creien que **la societat inculca valors sexistes** i el 85% considera que des de ben petits ens ensenyen que nens i nens s’han de comportar diferent. Posen exemples com les joguines que atribueixen a cada sexe, els anuncis i els mitjans de comunicació carregats de sexisme, etc. El **Xavier Albós**, alumne de 1r de batxillerat de l’Institut Joan Brudieu de la Seu d’Urgell explica que *“l’educació juga un paper molt important en aquest aspecte ja que hi ha llibres de text que potencien el sexisme, hi ha manca de dones en els llibres d’història i que estableixen diferències entre homes i dones”*. Creuen també que el canvi ha de començar pels més petits ja que *“una persona ja educada és difícil que canviï d’opinió”*.

Finalment els preguntava si creien que **la televisió potenciava el sexisme** i el 78% creu que els mitjans de comunicació, la majoria de vegades, potencien els estereotips establerts per a cada gènere, sobretot anuncis que utilitzen la imatge de la dona per vendre o relacionen els homes amb els esports i els cotxes.

4.3 ENTREVISTA ADULTS DE 29 A 43 ANYS

Per tal de saber l'opinió dels adults, he passat 16 entrevistes entre *pares i mares que porten els seus fills a la llar d'infants Els Minairons de la Seu d'Urgell* (8 mares i 8 pares).

La primera pregunta deia que *què era per ells el masclisme*, de manera que el 80% el coneixia i el 20% restant el definia com “*una ideologia que defensa els drets dels homes*”. La següent pregunta era la mateixa però *fent referència al feminisme*, de manera que el 53% el definia correctament i la resta el considerava com a una ideologia contrària al masclisme. A l'hora de preguntar si es consideraven *partidaris d'algun dels dos grups*, el 60% no s'inclouïa a cap i el 40% restant es posicionava partidari del feminisme. Dins d'aquest 40%, només un home va definir el feminisme com “*la reacció contra el masclisme, és a dir, un lluita per igualar homes i dones en tots els nivells*”, cal destacar també que considerava que “el feminisme extrem tampoc és bo, perquè genera més masclisme”.

Tot seguit he preguntat si creien que hi ha *diferències entre homes i dones*, i aquí les respostes diferien més. Tot i així, el 80% creia que homes i dones eren diferents. Alguns, evidentment, donaven el motiu del físic, però independentment de lo biològic, alguns creien que hi havia diferències que eren favorables entre homes i dones i posaven exemples com les oposicions per entrar a mossos. Altres consideraven negatives aquestes diferències fent referència que homes i dones són iguals però és la societat qui els fa diferents. Posaven l'exemple de la baixa maternal: les dones tenen 16 setmanes de baixa, en canvi, els homes 2.

A continuació he preguntat si creien que *la societat d'avui en dia és masclista* i tots han respost que sí, i han afegit també que poc a poc anava evolucionant i que en altres països el masclisme encara hi és més present.

La següent pregunta feia referència a si *homes i dones tenen les mateixes condicions laborals* i el 100% ha respost que No. Consideren que la societat ha millorat respecte anys anteriors però tot així, segueixen havent-hi moltes diferències en l'àmbit laboral com el predomini dels homes en els càrrecs importants o els salaris inferiors de les dones.

A continuació he preguntat si havien presenciat mai alguna *situació de discriminació de gènere* i el 66% ha contestat que sí. Les dones han posat exemples d'aquest tipus de discriminació en l'àmbit laboral o en les tasques de la llar, i alguna altra afirmava que *“tothom n'ha viscut, ja que tots hem vist alguna situació en que l'home espera assegut a que li portin el menjar o moments en que es valora la dona pel seu aspecte físic”*. Altres homes posen exemples com les famílies que realitzen situacions quotidianes masclistes que serveixen com a exemple per als més petits; un altre posa l'exemple de que, en un judici, una dona havia guanyat la custòdia dels fills només pel simple fet de ser dona; un altre afirma que *“tothom n'ha viscut pel simple fet de regalar o de rebre un cotxe per ser un nen o una nina per ser una nena”*.

Tot seguit els preguntava si *s'havien sentit mai discriminats per aquesta raó* i el 100% dels homes ha respost que no, mentre que el 60% de les dones afirma haver patit alguna situació de discriminació de gènere i posen algun exemple com que volien jugar a futbol quan eren petites i no les deixaven ja que el futbol es considerava un joc de nens.

La pregunta següent era si creien que *la societat inculca valors sexistes* i el 100% ha respost que sí. Alguns van afirmar que la televisió està plena de sexismes i que *“les escoles i els pares intenten educar de manera igualitària però els nens i nenes, a mesura que es fan grans, reben influències externes com és la televisió o els amics”*. Altres comentaven que *“des de petits ens inculquen valors sexistes però a mesura que et fas gran adquireixes la maduresa suficient com per canviar la forma de pensar”* així doncs relacionen el sexisme amb la cultura i la simplicitat de cada persona.

Finalment els preguntava si creien que *la societat ha millorat respecte anys anteriors* i tots van afirmar dient que hi ha hagut una millora però que encara falta molt per fer pel que fa a l'àmbit laboral; en relacionar el sexe amb el gènere i en acabar amb les actituds masclistes i feministes. Finalment, altres consideren que mentre segueixin havent-hi religions que menyspreïn la dona la societat no evolucionarà.

Pel que fa al resultat de les entrevistes hi ha hagut algunes preguntes on es pot apreciar certa diferència entre homes i dones de manera que es pot constatar la presència de masclisme. Per exemple, no hi ha cap home que s'hagi sentit discriminat per raons de sexe, en canvi, les dones sí. Un altre exemple de masclisme seria en la diferència de condicions laborals, ja que es valora el sexe independentment de les capacitats de cadascú. També es pot veure el masclisme en un dels exemples que ha aportat un dels

entrevistats, en que un home perdia la custòdia del seu fill pel fet de ser home, o que una dona té més temps de baixa per maternitat que la seva respectiva parella.

4.4 ENTREVISTES A GENT GRAN

Finalment, per tal de conèixer com era la societat abans i el pensament dels més grans he entrevistat a 19 padrins de 61 fins a 85 anys. En total hi havia 10 homes i 9 dones.

A l'hora de buscar homes per tal d'entrevistar-los no m'ha suposat cap dificultat ja que he anat *l'associació de Gent Gran de la Seu d'Urgell*, un espai destinat per a homes i dones jubilats per tal de passar l'estona entre amics. Tot i ser un espai destinat tant per homes com per dones, no hi he trobat cap dona.

Un cop he tingut totes les entrevistes d'homes, m'he dirigit cap *al Centre Cívic de la Seu d'Urgell*, lloc destinat, també, a gent gran. Allà hi vaig trobar només 5 dones.

Com la quantitat d'entrevistes del sexe masculí era molt major que el del femení, he demanat ajuda a companys per tal que entrevistessin a les seves padrines.

Amb això he pogut veure que, avui dia, la majoria de dones avui segueixen sent mestresses de casa i, mentre els homes surten a passar l'estona als centres de jubilats, elles prefereixen quedar-se a casa.

Pel que fa a l'entrevista realitzada, constava de 6 preguntes destinades a saber si *la societat actual ha canviat respecte als anys anteriors i conèixer el pensament dels que van viure en una època completament masclista*.

La primera pregunta feia referència al *masclisme i el feminisme*. El 47% no coneixia el que era el masclisme, i d'aquest percentatge el 60% eren homes. Entre aquests hi ha hagut comentaris com *"El masclisme és una cosa necessària per algunes dones ja que si els homes les maten és perquè la dona s'ho mereix"*, altres el definien com *"els homes que van darrera de les dones"*, inclús hi ha hagut dones que el definien com *"les dones que volen manar"* o *"homes egoistes amb les dones"*. Pel que fa al moviment feminista, el 94,7% el consideraven com a *"contrari del masclisme"* i només un home l'ha definit com a *"actitud que ha nascut a causa de l'abús del masclisme i que defensa la igualtat"*. Tot i així, ni homes ni dones es consideren partidaris de cap dels dos grups.

La següent qüestió deia si creien que hi havia *diferències entre homes i dones*. El 89% creuen que sí que hi ha diferències i han afegit comentaris com “*la dona és més competitiva*”, “*els homes volen ser millors que les dones*”, “*homes dominen*”. Algunes dones també han afegit que “*els homes manen i les dones són les de perdre*”, “*les dones han quedat apartades*” o que “*les dones tenen més intel·ligència*”.

Tot seguit els hi he preguntat qui s’encarregava abans de fer *les feines domèstiques* i el 100% ha respost que ho feien les dones. Uns ho justificaven dient que “*els homes treballaven fora de casa*”, altres afegien que “*la dona era l’esclava de l’home*” o que “*era feina de les dones*”.

Després els he preguntat si *conduïen un cotxe*. Tots els homes han respost que sí, mentre que només el 55% de les dones conduïa. La raó per les quals les dones conduïen, segons diuen, era perquè vivien en pobles apartats i necessitaven desplaçar-se lliurement sense dependre de l’home. Les que no conduïen afirmen que “*conduir era cosa de homes*” i que estava mal vist, i també creien que amb que conduís l’home ja en tenien prou ja que depenien totalment d’ell.

Per altra banda, hi ha hagut una clara diferència al preguntar si creien que *tant uns com altres podien fer les mateixes feines*. Un 80% dels homes creu que les dones no tenen les mateixes capacitats que ells i que “*hi ha feines només d’homes*” i que els homes tenen dificultats per fer les feines domèstiques. Tot així creuen que, amb la pràctica, el homes poden arribar a fer les feines de “dones”. Pel que fa a les resposta de les dones, el 77% creu que tant homes com dones estan igual capacitats per fer-ho tot. Algunes afegien que els seus homes eren conscients de que podien realitzar les feines de casa però no volien ja que consideraven que “era cosa de dones” i, per tant, les estaven obligades a fer-ho. També hi havia dones que creuen que homes i dones no poden dur a terme les mateixes feines, fins i tot una considera que “*la dona està millor a casa però el problema és que si no treballa fora de casa no cobra i no pot viure. Les feines domèstiques s’haurien de cobrar, perquè són tan pesades com les demés i tothom ho ignora*”.

Finalment els preguntava en quins aspectes creien que *ha canviat la societat* i tant homes com dones han afirmat que ara hi ha més llibertat per la dona i aquesta té més importància.

Així doncs, amb el pensament clarament masclista de la gent gran es pot apreciar que la societat ha canviat molt respecte els anys anteriors. Es pot veure que la dona actualment ha guanyat importància, però hi segueix havent molta desigualtat.

4. INFLUÈNCIES EN LA SOCIETAT

Un cop coneguda l'opinió de la gent sobre el moviment feminista i la presència de masclisme en la societat, he pogut constatar que encara hi és present. Així que m'he plantejat quina pot ser la font que dona vida al masclisme. D'aquesta manera he arribat a la conclusió que la major part de la població passa la majoria d'hores a l'escola i davant la televisió, per això he decidit analitzar el grau de sexisme que hi ha en aquestes dues influències.

Abans de res, he buscat informació sobre què és el sexisme.

Carmen García Colmenares, autora del text titulat "*Educació no sexista*", defineix el sexisme com un fet que *"atribueix erròniament les diferències socials que existeixen entre homes i dones en l'àmbit biològic, intentant justificar així el domini i la discriminació. Obstaculitza el desenvolupament i la qualitat de vida de tots els essers humans al reduir els seus valors als que són tradicionalment considerats com masculins o femenins, obligant-los a identificar-se amb gran problemes com la violència en el cas dels homes i la submissió en el cas de les dones"*.

Així doncs, la cultura introdueix el sexisme mitjançant el **gènere**. Entenem com a gènere la construcció de pràctiques, idees i representacions socials que cada cultura introdueix i que atribueixen característiques específiques a dones i homes. Aquestes característiques reglamenten i condicionen la conducta objectiva i subjectiva de les persones. D'aquesta manera, la pròpia societat construeix les idees del que se suposa que és propi, innat i característic de cada sexe.

El sexisme comporta conseqüències negatives tant pels homes com per les dones ja que limita les possibilitats de uns i altres com a persones i se'ls hi nega determinats comportaments que acostumen a considerar-se com a típicament "femenins" o "masculins". Així doncs, al nen que plora se'l reprimeix per estar malmetent la seva masculinitat i adoptar conductes de "nena", d'aquesta manera se'l priva de que manifestin els seus sentiments de manera oberta. De la mateixa manera que a la nena que parla brusquement o s'interessa pels esports se li qüestiona la seva feminitat.

Les investigacions que s'han realitzat sobre aquest tema demostren que el sexisme no és un problema relacionat amb la condició biològica, sinó que es tracta d'un problema de

construcció sociocultural, ja que si les capacitats i actituds atribuïdes a dones i a homes varien segons la cultura i l'època, això significa que no estan establertes per la biologia, sinó que la seva determinació és social.

4.1 L'EDUCACIÓ

Una educació sexista és aquella en que existeix una clara divisió entre el que s'espera dels homes i de les dones d'acord als estereotips presents en una societat o cultura determinada, és a dir, una educació basada en els estereotips de gènere.

L'inici de la investigació sobre el sexisme a l'escola no va tenir lloc fins als anys 80. Això va ser degut a que anteriorment l'escola no es considerava discriminatòria, sinó que tot el contrari, es considerava com la millor forma de garantir la igualtat d'oportunitats ja que antigament només els homes podien accedir a ella. D'aquesta manera la investigació sociològica es va encarregar de demostrar que l'escola no només no contribuïa a la igualtat d'oportunitats, sinó que reproduïa les desigualtats entre els grups socials. Així doncs, hi ha estudis que demostren que l'escola reproduceix els estereotips masculins i femenins. Cal dir també que no és la que més contribueix en la desigualtat però sí juga un paper molt important a l'hora de potenciar la igualtat.

Estudis demostren que, tot i que avui en dia els homes cada vegada tenen més necessitat de saber fer les feines que abans realitzaven únicament les dones, com per exemple cuinar, cuidar els petits i fer les feines de la llar, encara segueixen rebent una educació que no compte amb aquest aspectes. Això fa que moltes vegades als homes els resulti més difícil realitzar aquestes feines, ja que no tenen les habilitats necessàries per fer-les.

El mateix passa amb les dones, que són educades bàsicament per ser mestresses de casa, mares i esposes. Això els dificulta la realització de certes activitats i els limita el seu futur professional.

4.2 MITJANS DE COMUNICACIÓ

En les entrevistes realitzades anteriorment, he pogut apreciar com la gran majoria considerava que els mitjans de comunicació eren una de les principals fonts del masclisme, així que he decidit analitzar-los.

He buscat informació sobre la imatge de la dona i de l'home en els diferents mitjans de comunicació i així he arribat a la conclusió que la majoria de mitjans utilitzen un llenguatge que transmet una imatge sexista ja que potència una sèrie de qualitats que han estat imposades per la cultura.

El sexisme en la televisió es pot veure en la programació i l'hora en que s'emet, ens els anuncis i els les sèries de televisió.

Pel que fa a la programació, s'emet un tipus de programa depenent del sexe predominant en l'audiència de cada hora. Per exemple, al matí, a primera hora, hi ha notícies i taules de debat. En aquesta hora es considera que hi ha igual nombre de telespectadors masculins com femenins. En canvi, a mig matí hi predominen els programes com magazins d'humor fàcil, premsa rosa, consells de bellesa, notícies d'actualitat i receptes de cuina. En aquestes hores el nombre d'audiència femenina és major. A l'hora de dinar tornem a trobar telenotícies i després els esports, aquest cop el nombre de telespectadors masculins augmenta. Durant la tarda hi ha telesèries i es torna a repetir els programes de tele realitat fins a arribar a les notícies. La programació està estudiada i enfocada, depenent de la franja horària, a un sexe o a un altre. Així doncs, si és això el que s'ofereix a les dones que es queden a casa amb el televisor engegat, és normal que els acabi agradant i que aquestes influències les acabin assumint com a natural en les dones. Passa el mateix amb els homes, si aquest quan miren la televisió el que hi predomina són els esports acabaran rebent aquestes influències i s'associarà els esports amb el seu sexe.

Pel que fa les revistes, la imatge que s'ofereix de la dona varia segons l'edat de les lectores. En les revistes destinades a les noies més joves s'hi troba articles on ofereixen consells per ser més atractiu, per lligar més i espais per explicar les experiències sexuals. La imatge del noi en aquestes revistes és sempre d'un jove musculat al qual moltes noies admiren. Les revistes destinades a dones més madures acostumen a ser de premsa rosa o be revistes per ser més atractiva i de decoració d'interiors. En canvi, les revistes dedicades a homes madurs acostumen a ser de pornografia, de cotxes, d'esports, de caça i pesca, etc.

Per últim, en la ràdio el sexisme no és tan perceptible com en els altres mitjans, però tot i així hi ha programes dedicats a homes, com els d'esports, que acostumen a emetre's a la nit.

4.2.1 SEXISME EN ELS ESPORTS

Un clar exemple del sexisme en els esports es pot veure en els comentaris dels periodistes als Jocs Olímpics de Rio:

1. SIMONE BILES

Font 6:
<http://columbiadeportiva.com/images/Simone-Biles.jpg>

Mentre la gimnasta artística estatunidenca realitzava el salt que la conduiria a la victòria, Jim Watson, de la **NBC**, feia el comentari "*Creo que incluso sería capaz de coger más altura que algunos hombres*". Aquest presentador, com molts altres, considerava que si no comparava el talent d'aquesta noia amb el d'un home els telespectadors no arribarien a apreciar-la.

2. COREY COGDELL

Font 7 :
<http://smoda.elpais.com/moda/actualidad/los-8-titulares-mas-machistas-de-los-juegos-olimpicos-de-rio/>

El diari estatunidenc **The Chicago Tribunes** va publicar una notícia en la seva pàgina de twitter on anomenava a una de les millors tiradores del món com a "*l'esposa d'un dels defenses dels Barns*". Podem veure com no dona importància a qui sigui el jugador, només pel fet d'estar casada amb un defensa d'un equip de futbol ja considera que té més mèrit. Per tant, en aquesta notícia, a **Corey Cogdell** no se la valora per guanyar la medalla de bronze als jocs olímpics sinó per estar casada.

3. CAROLINA MARÍN

Font 8 :
<http://www.tercerainformacion.es/articulo/deportes/2016/08/20/el-diario-as-toca-fondo-en-el-tratamiento-machista-a-las-olimpicas-espanolas-rivas-el-hombre-que-convirtio-en-oro-las-rabetas-de-carolina>

En la noticia publicada al diari **AS** donaven els mèrits de la medalla d'or a l'entrenador de **Carolina Marín**, ignorant l'esforç d'aquesta. Podem veure també com citen a l'entrenador pel seu cognom mentre que per referir-se a la guanyadora olímpica utilitzen el seu nom de pila.

4. WINIFER FERNÁNDEZ

Font 9:
<http://www.losreplicantes.com/articulos/machismo-medios-comunicacion-titulares-retrogradados/>

Una altra notícia publicada al twitter del diari **MARCA**, parla de la bellesa de la jugadora de voleibol dominicana sense fer esment a cap dels seus mèrits com a esportista. Utilitzen també una fotografia que la jugadora va publicar al seu Instagram on aquesta no està practicant el seu esport. Es pot veure com clarament la notícia pretenia anunciar la bellesa d'una jugadora, tot i que es tracta d'un diari d'esports.

Aquest són només alguns dels exemples de la gran quantitat de notícies sexistes que es van publicar durant els Jocs Olímpics de Rio.

Un altre dels exemples on es pot veure clarament la manca de dones en els esports és en els diaris. He buscat en les pàgines webs dels diaris d'esports més coneguts com el Marca, l'AS, el Mundo Deportivo i el Sport.

En el **MARCA** he trobat que de totes les notícies publicades el 18 de desembre de 2016 només 3 parlen de dones. Dos d'aquestes notícies fan referència a la victòria aconseguida per esportistes i la tercera explica que una lluitadora de la **UFC** es despulla i després balla abans de pujar al ring.

En el diari **AS** , consultat el mateix dia, no hi ha cap notícia on apareguin dones.

En el **MUNDO DEPORTIVO** apareix només una notícia on hi ha dones, que és la mateixa que una de les que publica el **MARCA** on explica la victòria de dues jugadores de pàdel que es proclamen guanyadores de la Estrella Damm Màster Final.

Finalment, en el diari **SPORT** només hi ha una notícia on apareixen dones i aquestes són dues jugadores de waterpolo. La notícia no parla dels mèrits d'aquestes jugadores sinó que explica la rivalitat que tenen pel fet de que una és del Barça i l'altra de l'Espanyol i les seves apostes pel resultat final del partit on s'enfronten aquests dos equips masculins.

4.2.2 SEXISME EN ELS ANUNCIS

En els anuncis d'avui en dia el sexisme encara hi és molt present, però, a diferència dels anuncis d'abans, en els actuals el sexisme està representat d'una manera més subtil. Com en l'actualitat la quantitat de informació que reben a partir dels anuncis és extremadament elevada, tenim el concepte de sexisme tant interioritzat que, en ocasions, no el saben distingir.

Els anuncis utilitzen la imatge de la dona per vendre. El personatge femení sempre es representat de manera sexy i amb una gran bellesa. Això també passa amb la imatge dels homes que acostuma a ser un personatge fort, atractiu i viril. Però també cal destacar que la majoria d'anuncis on apareix un personatge que surt de la figura ideal establerta per la societat, acostuma a ser un home. Així com en els anuncis de productes que pretenen millorar l'aspecte físic sempre estan representats per dones, i és d'aquesta manera que s'inculca que les dones són imperfectes i que sempre poden fer alguna cosa per estar millor.

Això es pot veure en anuncis com:

1. ANUNCI NIVEA

Font 10 :
http://1.bp.blogspot.com/-gl7e3D3H_sQ/U19siYZx4ZI/AAAAAAAAAFo/jHEpYw40qEw/s1600/nivea-400x300.jpg

Pretén anunciar unes cremes que multipliquen la bellesa. La bellesa es pot multiplicar tant en homes com en dones, tot i així en l’anunci només apareix un personatge femení.

L’imatge de *la font 11*, anuncia el mateix que a l’anterior, però aquesta vegada la crema és “per homes”.

Font11:
<https://i.ytimg.com/vi/b5uEubdrGJw/maxresdefault.jpg>

Podem veure doncs la diferència que en la primera imatge transmet el missatge que les dones necessites crema per ser mes maques i en la segona relaciona la crema amb la força.

2. ANUNCI COLÒNIA DOLCE AND GABBANA

Font 12:
<http://cdn1.perfumative.es/img/foto/dolce-gabbana-light-blue.jpg>

En aquest anunci s'utilitza la imatge de l'home i de la dona per vendre una colònia.

En els anuncis també es representen els estereotips assignats a cada sexe. Les dones acostumen a representar-se com a mestresses de casa, que sempre es preocupen per la seva bellesa, submises, poc intel·ligents, afectives, etc. En canvi, la imatge masculina es representa amb

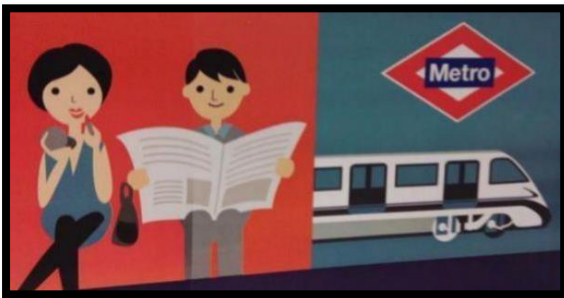
homes virils, forts, irresponsables, rebels, seductors, dominants, etc.

Font 13:
<http://cdn.20m.es/img/2009/01/13/917361.jpg>

En la *font 13* podem veure com quatre homes es mostren amb actituds dominants respecte la dona, ja que aquesta està estirada a terra mentre un dels homes la subjecta pel braç i els altres la miren.

3. ANUNCI DEL METRO

Font14 :
<http://e03-elmundo.uecdn.es/assets/multimedia/imagenes/2016/03/11/14576964016475.jpg>

Aquest és un anunci del metro on es pot veure clarament els estereotips de la dona que sempre ha d'estar maca i associa el paper de savi a l'home ja que està llegint el diari.

4. ANUNCI AXE

Font 15 :
<http://cde.peru.com/ima/0/0/7/9/6/796725/924x530/tom-ford.jpg>

Aquest anunci mostra, una vegada més, la superioritat de l'home envers la dona i la submissió d'aquesta. Pretén anunciar que amb el desodorant AXE es pot aconseguir tenir moltes dones.

Font 16:

http://files2.coloribus.com/files/adsarchive/part_1627/16271405/file/axe-shower-gel-cream-600-81085.jpg

Finalment en la *font 16* observem com es segueix influint sobre el domini dels homes respecte les dones ja que anuncia que amb un simple gel de banys ja pots tenir la dona que vulguis.

5. CONCLUSIONS

Aquest treball m'ha permès extreure moltes conclusions, la més evident i que ja suposava des d'un principi és que encara vivim en una societat totalment patriarcal on domina el masclisme, però, per mi, la conclusió més important és que el feminisme és un tema tabú.

“Feminisme” és una paraula rebutjada per la societat, ningú vol utilitzar aquest terme, a tothom causa malestar, però ningú es para a pensar d'on prové aquesta sensació de rebuig i ignorem que no deixa de ser fruit del propi masclisme. Un moviment que pretén acabar amb les desigualtats, en una societat masclista, mai serà ben vist, així que ha estat la pròpia societat la que ha creat una imatge errònia d'aquesta paraula associant-la a la lluita exercida únicament per dones.

La gent troba injust que un moviment que promou la igualtat tingui un nom que faci referència a les dones, així doncs es qüestionen que realment sigui un moviment que defensi ambdós sexes, no obstant, ningú es qüestiona que la paraula “ells” ens inclogui també a les dones, el mateix passa amb el “tots” o amb la paraula “home” quan ens referim a l'ésser humà. Si una paraula masculina pot incloure també el sexe femení, perquè no pot passar a l'inrevés? Doncs perquè vivim en un ambient masclista on tot el que dóna importància a les dones és rebutjat.

Amb les entrevistes que he realitzat he observat com a mesura que augmenta l'edat, el grau de sexisme és menor. No cal dir que parlo de manera general, en totes les edats hi ha casos de tot. No obstant, a l'arribar a la gent gran es pot veure com el seu pensament és completament masclista, això indica que la societat ha canviat respecte els anys anteriors.

En les entrevistes dels més petits he pogut constatar que estan molt influenciats ja que estableixen moltes diferències entre nens i nenes i no saben el motiu pel qual pensen així. Això ho he pogut observar perquè quan els preguntava que per què creien que era així ningú em sabia respondre, i de fet no hi ha resposta, és la societat la que decideix els estereotips sense tenir cap raó o base científica. He arribat a la conclusió que la font que alimenta el sexisme en els més petits és la televisió, ja que, sense anar més lluny, en les pel·lícules de Disney es pot veure clarament els estereotips on les princeses dèbils i

sempre vestides de rosa esperen a que arribi el seu fort i valent príncep blau. Cal dir també que en aquest aspecte també hi ha hagut una evolució. En les noves pel·lícules ara comencen a aparèixer heroïnes que reflecteixen una sèrie de qualitats que fins al moment no s'havien potenciat mai en les noies, com és l'exemple de la valentia, la lluita, el decidir per elles mateixes, etc. Tot i així, la proporció de heroïnes en comparació a la d'herois és molt inferior.

El que més influeix en els petits són els anuncis, sobretot en les campanyes de joguines. Tot els anuncis de cotxes, monstres, mecànics i lluita surten nens i els colors que hi predominen són els blaus. En canvi, les nenes juntament amb el color rosa predominen en els anuncis de nines, maquillatge, cuinetes, etc

En el cas dels adolescents l'opinió és més variada. Això em condueix a pensar que, com la influència que reben és la mateixa per tots, en aquesta edat ja comencen a adonar-se de la situació i alguns tenen el coneixement suficient com per no deixar-se influenciar. Tot i així encara hi ha molt sexisme en aquestes edats. La influència més important la reben dels mitjans de comunicació ja que en aquesta edat la majoria d'hores les passen davant la televisió o a internet, així que constantment estan reben el missatge de que la dona és un objecte sexual i de que l'home és un seductor.

En el cas dels adults, un fet a destacar és que les dones, en general, són més conscients de les desigualtats que patim tots, mentre que els homes són més ignorants. Tots són conscients que la societat encara és masclista, tot i que ha evolucionat, però la majoria de dones se senten partidàries de la lluita per assolir la igualtat, mentre els homes prefereixen restar al marge ja que, com he dit abans, no se senten inclosos en el terme feminisme. No obstant, tot els adults són conscients de que els seus fills han de ser educats de manera igualitària i afirmen que fan el possible per no establir diferències.

Finalment, amb les entrevistes a la gent gran he pogut constatar que la societat ha evolucionat notòriament ja que la mentalitat dels padrins i les padrines és molt masclista. Aquest pensament està present tant en dones com en homes, però es pot veure com les dones són més conscients de la injustícia que vivien, ja que en les entrevistes es pot veure reflectit el sentiment d'inferioritat que les impedia viure lliurement, però es pot veure també com elles no trobaven justes aquestes diferències que la societat els imposava. En canvi, els homes mostraven actituds dominants, fins i tot per sobre meu, tot i que alguns consideraven la posició de la dona injusta.

6. BIBLIOGRAFIA

- PALOMARES ARENAS, Maria i GARCÍA GREZNER, Joana. *El moviment feminista a Catalunya*. Barcelona. Acsur-las segovias, 2012
<<https://sabersipractiquesfeministes.wordpress.com/capitols/el-moviment-feminista-a-catalunya/>> [01/10/2016]
- *Diferències socials, desigualtats socials*
<<http://www.surt.org/maletaintercultural/index.php?vlg=1&vmd=0&vtp=0&vit=8&tex=18>> [01/10/2016]
- MOLINA REQUENA, Puri. *El naixement del moviment feminista a Girona*. Girona. Revista de Girona, 2000
<<http://www.raco.cat/index.php/RevistaGirona/article/view/109418/136944>> [09/10/2016]
- BARBA PAN, Montserrat. *John Stuart Mill, precursor del sufragismo británico*. About en español, 2015.
<<http://feminismo.about.com/od/historia/fl/John-Stuart-Mill-el-economista-de-la-libertad.htm>> [09/10/2016]
- VAREA, Núria. *Teología feminista*. Historia del feminismo, 2013.
<<http://nuriavarela.com/teologia-feminista/>> [09/10/2016]
- *Olimpia de Gouges*. Biografías y Vidas.
<<http://www.biografiasyvidas.com/biografia/g/gouges.htm>> [09/10/2016]
- *Mary Wallstonecraft*. Platea.
<<http://platea.pntic.mec.es/~mmediavi/Shelley/wollston.htm>> [09/10/2016]
- ROCHA, Jimena. *Las 8 feministas más importantes de la historia*. Noticias, 2015.
<<http://www.noticias.com/listas/8-feministas-mas-importantes-historia/5.html>> [11/10/2016]
- GAMBA, Susana. *Feminismo : historia y corrientes*. Diccionario de estudios de Género y Feminismos, 2008.
<http://www.mujeresenred.net/IMG/article_PDF/article_a1397.pdf> [07/11/2016]
- *Historia del movimiento feminista*. Bantaba.
<http://www.bantaba.ehu.es/formarse/ficheros/view/Historia_del_Movimiento_feminista.pdf?revision_id=53767&package_id=33304> [07/11/2016]

- DE MIGUEL, Ana. *El feminismo a través de la historia*. Memoria y dignidad, 2010. <<http://www.memoriaydignidad.org/memoriaydignidad/images/mujeres/documentos-relacionados-mujeres/28-EL-FEMINISMO-A-TRAVES-DE-LA-HISTORIA-I.pdf>> [07/11/2016]
- REINOSO CASTILLO, Isabel. *El sexismo en la educación*. Gestipolis, 2009. <<http://www.gestipolis.com/el-sexismo-en-la-educacion/>> [30/11/2016]
- JIMÉNEZ, Raquel; MATEU, Joana; BARCELÓ, Catalina; PONT, Catalina i ROIG, Miquela. *Llenguatge per la igualtat als mitjans de comunicació*. Oficina igualtat. <http://oficinaigualtat.uib.cat/digitalAssets/297/297561_llenguatge-per-la-igualtat-als-mitjans-de-comunicacio.pdf> [30/11/2016]
- RAMÍREZ, Carlota. *El sexismo, protagonista involuntario de los Juegos de Río*. El Huffington Post, 2016. <http://www.huffingtonpost.es/2016/08/08/sexismo-juegos-olimpicos_n_11391452.html> [18/12/2016]
- BEAUCHAMP, Sarah. *Los nueve momentos más sexistas de los Juegos de Río (hasta ahora)*. El Huffington Post, 2016. http://www.huffingtonpost.es/2016/08/16/sexismo-juegos-olimpicos_n_11448948.html [18/12/2016]

7. ANNEXES

ANNEX 1

ENTREVISTA ANNA JUSTO

1. En què consisteix la teva feina?
2. T'has sentit mai discriminada en la teva feina pel fet de ser una dona?
3. Durant els teus anys exercint com a mosso has notat canvis pel que fa a la violència de gènere?
4. Què és per tu el feminisme?
5. Has tractat mai algun cas en que fos la dona la que maltractava a l'home?
6. Creus que la societat coneix el què és el feminisme?
7. Creus que avui en dia la societat encara es masclista? Per què?
8. Has tractat casos de violència de gènere amb adolescents?
9. Per què quan un home maltracta a una dona s'anomena violència de gènere i quan un home és maltractat per una dona no?
10. Què en penses de que un moviment que vetlla per la igualtat entre homes i dones tingui un nom que englobi només a les dones?

ANNEX 2

ENTREVISTA ALUMNES

1. Creus que els nens i les nenes són diferents?
2. Qui té més força: un nen o una nena?
3. Qui és més llest: un nen o una nena?
4. A què juguen els nens? I les nenes?
5. Què passa si una nena juga a futbol? I si un nen juga a nines?
6. Tu jugues a nines/futbol?
7. Quin és el color de les nenes? I dels nens?
8. Quin és el teu color preferit?
9. Saps què és el masclisme?
10. Per tu, què és el feminisme?
11. Qui ha de fer les feines de casa?
12. Quines feines fa la teva mama a casa? I el teu papa?

13. Quan siguis gran quines feines de casa faràs? I la teva parella?
14. Què vols ser quan siguis gran?

PROVES PRACTIQUES

1. Tria la joguina que més t'agradi.
2. Fes-li una abraçada al teu company.
3. Un ha de fer el paper de mama i l'altre de papa i m'heu de representar una situació quotidiana de casa.
4. Ara has de xutar el més fort que puguis com ho faria un/a nen/a.
5. Ara has de cridar el més fort que puguis com ho faria un/a nen/a.

ANNEX 3

ENTREVISTA ADOLESCENTS

1. Què és per tu el feminisme? I el masclisme?
2. Consideres que els nois i les noies són diferents? si consideres que sí, en quins aspectes?
3. Creus que la societat d'avui en dia és masclista? Per què?
4. Has presenciada mai alguna situació de discriminació de gènere?
5. T'has sentit mai discriminat per raons de sexe? En cas afirmatiu, en quina situació?
6. Creus que des de petits la societat ens inculca valors sexistes? Què creus que hauria de canviar de cara al futur?
7. Creus que en la televisió es potencia el sexisme? En cas afirmatiu, posa'm algun exemple.

ANNEX 4

ENTREVISTA ADULTS

1. Què és per tu el masclisme? I el feminisme? Et consideres partidari d'algun dels dos grups?
2. Consideres que hi ha diferències entre homes i dones?
3. Creus que la societat d'avui en dia és masclista? Per què?

4. Creus que homes i dones tenen les mateixes condicions laborals?
5. Has presenciat mai alguna situació de discriminació de gènere?
6. T'has sentit mai discriminat per raons de sexe?
7. Creus que des de petits la societat ens inculca una valors sexistes o que la societat és igualitària? Per què?
8. Creus que la societat ha millorat respecte en els anys anteriors? Què creus que hauria de canviar de cara al futur?

ANNEX 5

ENTREVISTA GENT GRAN

1. Què és per vostè el masclisme? I el feminisme? Es considera partidari d'algun d'aquests grups?
2. Pensa que hi ha diferències entre homes i dones? Per què?
3. Quan vostè era jove, qui s'encarregava de les feines de casa? Per què?
4. Vostè condueix o conduïa? I el seu home/dona? Per què?
5. Creu que homes i dones estan igualment capacitats per realitzar les mateixes feines tant laborals com domèstiques?
6. Creu que la societat ha canviat respecte a quan vostè era jove? En quins aspectes? Què milloraria?